

قوانین و مقررات مالی و بودجه

« دوره مقدماتی رسته دارایی »

« گرایش بودجه »

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآور	عنوان قراردادی : ایران، قوانین و احکام
مشخصات نشر	فواصین و مقررات مالی بودجه "دوره مقدماتی رشته دارایی" گرایش بودجه "تدوین علی قلی پور : با همکاری معاونت آموزش دانشگاه امام حسین (ع) : ویراستار علمی حمید اسکندری: ویراستار ادبی محمود امیری.
مشخصات ظاهری	تهران: سیاه پاسداران انقلاب اسلامی، ستاد مشترک، معاونت آموزش و نیروی انسانی، مرکز برنامه ریزی و تألیف کتابهای درسی، ۱۳۸۶.
شابک	بارده، [۱۳۸] ص. ۳۰۰۰۰ ریال: 978-964-2991-28-0
وضعیت فهرست نویسی	فبا :
یادداشت	کتاب حاضر برای تدریس آزمایشی در دوره مقدماتی رشته دارایی تهیه شده است.
یادداشت	کتابنامه: ص. [۱۳۹].
موضوع	مالیه عمومی -- قوانین و مقررات -- ایران.
موضوع	بودجه -- قوانین و مقررات -- ایران.
موضوع	سازمانهای دولتی -- امور مالی -- قوانین و مقررات -- ایران.
شناسه افزوده	قلی پور، علی
شناسه افزوده	اسکندری، حمید، ۱۳۲۸ - ، ویراستار
شناسه افزوده	سیاه پاسداران انقلاب اسلامی، ستاد مشترک، مرکز برنامه ریزی و تألیف کتابهای درسی.
شناسه افزوده	دانشگاه امام حسین (ع)، معاونت آموزش.
رده بندی کنگره	ب۳۸۶/۲۸۱۲۸۶ KM۱۱۲۵۲۷
رده بندی دیویی	۳۳۲/۵۵-۳
شماره کتابشناسی ملی	۱۰۸۱۲۵۶

مرکز برنامه ریزی و تألیف کتابهای درسی معاونت آموزش و نیروی انسانی ستاد مشترک سپاه

نام اثر : قوانین و مقررات مالی و بودجه

تدوین : علی قلی پور

با همکاری : معاونت آموزش دانشگاه امام حسین (ع)

ویراستار علمی : حمید اسکندری

ویراستار ادبی : محمود امیری

طراح جلد : سید حسین مهدیخواه

حروف نگار و صفحه آرا : مرسله مشیری فرد - مریم السادات موسوی

نوبت چاپ : اول (تأیستان ۱۳۸۶)

شمارگان : ۲۰۰ نسخه

قیمت : ۲۰۰۰۰ ریال

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۹۱-۲۸-۰

● کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری و ترجمه برای ناشر محفوظ است (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

تهران: ستاد مشترک سپاه - معاونت آموزش و نیروی انسانی - مرکز برنامه ریزی و تألیف کتابهای درسی تلفن: ۷۷۷۱۷۲۰۳

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

الْمُؤْمِنُ إِذَا مَاتَ وَتَرَكَ وَرَقَةً وَاحِدَةً عَلَيْهَا عِلْمٌ تَكُونُ تِلْكَ الْوَرَقَةُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ سِتْرًا فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ
هرگاه مومنی از جهان درگذرد و تنها یک برگ کاغذ از خود میراث بگذارد که بر آن دانشی نوشته باشد
همان یک برگ پرده‌ای میان او و آتش دوزخ خواهد بود.

(امالی شیخ صدوق ج ۳ ص ۴۰)

پیشگفتار

سرمایه اصلی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی انسانی متعهد و متخصص آن است. در واقع نیروی انسانی سپاه، مزیت استراتژیک این نهاد عظیم و مقدس به‌شمار می‌رود. دوران پرافتخار هشت سال دفاع مقدس نیز این امر را بیش از پیش به اثبات رساند که نیروی انسانی متعهد و مجرب، بیش از هر عاملی در تعیین سرنوشت میدان نبرد نقش دارد. از طرفی حفظ و ارتقای توانمندیها و قابلیت‌های نیروی انسانی در هر سازمان، مستلزم ارائه آموزش‌های مستمر و به‌روزرسانی دانش و اطلاعات تخصصی کارکنان آن سازمان است. در فرایند آموزش، برنامه‌ها و کتاب‌های درسی، یکی از ارکان اساسی است و نقش بسزایی در آموزش و تربیت فراگیران دارد.

(هفت)

به منظور سیاستگذاری، هدایت و ارتقای سطح کیفی برنامه‌های تفصیلی و کتابهای درسی، بنا به دستور سردار فرمانده محترم کل سپاه در سال ۱۳۸۰ «مرکز برنامه‌ریزی و تألیف کتابهای درسی» ایجاد گردید.

این مرکز اهتمام دارد با همکاری نیروها و سازمانها و بهره‌گیری مناسب از استادان، نویسندگان، مترجمان و کارشناسان متعهد و توانمند و رعایت اصول و فرایند علمی مربوط، کتابهای مورد نیاز دوره‌های آموزشی سپاه را با کیفیتی مناسب، تألیف، ترجمه و منتشر نماید. اما به رغم همه تمهیدات و تلاشهای انجام گرفته، بر این باوریم که آثار منتشر شده خالی از اشکال نمی‌باشد. بی‌گمان ارائه نظرات، پیشنهادها و نقدهای سازنده استادان گرامی، صاحب‌نظران ارجمند و دانشجویان عزیز، پشتوانه و سرمایه اصلی این مرکز بوده و ما را در رفع اشکالها و نواقص این کتاب و آثار آتی یاری خواهد نمود. خواهشمند است با ارائه نظرات خود، بهترین هدیه را به این مرکز اهدا فرمایید.

«مرکز برنامه‌ریزی و تألیف کتابهای درسی»

فهرست مطالب

مقدمه	۱۳
فصل اول- اقتصاد و امور مالی در قانون اساسی	
هدف کلی و هدفهای رفتاری	۱۶
۱- اصولی از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۱۷
۲- آزمون پیشرفت تحصیلی	۲۱
فصل دوم- قانون محاسبات عمومی	
هدف کلی و هدفهای رفتاری	۲۴
۱- تاریخچه	۲۵
۲- تعاریف	۲۶
۳- درآمدها و دریافتها	۳۸
۴- هزینه‌ها و پرداختها	۴۵
۵- تنخواه‌گردان و انواع آن	۶۵
۶- معاملات دولتی	۷۷
۷- اموال دولتی	۸۴
۸- نظارت مالی	۹۵
۹- تنظیم حساب عملکرد و تفریغ بودجه	۹۷
۱۰- آزمون پیشرفت تحصیلی	۱۰۵

فصل سوم- قانون برنامه و بودجه

۱۰۸	هدف کلی و هدفهای رفتاری
۱۰۹	مقدمه
۱۰۹	فصل اول- تعاریف
۱۱۰	فصل دوم- شورای اقتصاد
۱۱۲	فصل سوم- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی
۱۱۲	فصل چهارم- تهیه برنامه‌های عمرانی پنجساله
۱۱۳	فصل پنجم- بودجه کل کشور
۱۱۴	فصل ششم- اجرای طرحهای عمرانی
۱۱۵	فصل هفتم- منابع مالی
۱۱۵	فصل هشتم- تعهد پرداخت اعتبار عمرانی و جاری
۱۱۶	تخصیص اعتبار و آیین‌نامه آن
۱۱۸	آزمون پیشرفت تحصیلی

فصل چهارم- قانون دیوان محاسبات کشور

۱۲۰	هدف کلی و هدفهای رفتاری
۱۲۱	مقدمه
۱۲۲	فصل اول - هدف
۱۲۲	فصل دوم - وظایف و اختیارات دیوان محاسبات
۱۲۳	فصل سوم - سازمان و تشکیلات دیوان محاسبات
۱۲۴	فصل چهارم - نحوه کار هیأت‌های مستشاری
۱۲۵	فصل پنجم - مقررات متفرقه
۱۲۶	دستورالعمل تبصره ماده ۳۹ قانون دیوان محاسبات کشور

مدت زمان نگهداری اسناد و مدارک ذیحسابها، وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و حسابداری شرکتهای دولتی.....	۱۲۸
آزمون پیشرفت تحصیلی.....	۱۲۹
فصل پنجم - سایر قوانین و مقررات مالی	
هدف کلی و هدفهای رفتاری.....	۱۳۲
قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین.....	۱۳۳
قانون لغو موارد قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین.....	۱۳۶
قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل.....	۱۳۷
قانون نحوه هزینه‌کرد اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت مستثنی هستند.....	۱۳۸
آیین‌نامه اجرای بند (م) قانون نحوه هزینه‌کرد اعتبارات.....	۱۴۱
قانون منع مداخله وزراء، نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولت و کشور.....	۱۴۳
قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی.....	۱۴۵
آزمون پیشرفت تحصیلی.....	۱۴۷
صورت‌مجلس تحویل و تحول سوابق ذیحسابی.....	۱۴۸
کتابنامه.....	۱۴۹

مقدمه

قوانین و مقررات مالی در دستگاههای اجرایی، چراغ راه مدیران برای حرکت به سمت انضباط مالی و اقتصادی است. عدم آشنایی مدیران، کارکنان و به ویژه کارکنان امور مالی با قوانین و مقررات مذکور، سبب پدید آمدن مشکلات زیادی برای دستگاههای اجرایی است.

از آنجا که قوانین موضوعه کشور عمده‌تأ مربوط به حوزه مالی است، ارائه کلیه این قوانین در یک کتاب آموزشی قطعاً امری غیرممکن است. اینجانب با توجه به سابقه چندین ساله در تدریس حسابداری دولتی و قوانین و مقررات مالی و همچنین فعالیت در امور مالی سازمانهای نظامی، گلچینی از قوانین و مقررات را که دارای اهمیت و کاربرد بیشتری است، در این کتاب ارائه نموده‌ام. با توجه به اینکه امور مالی مانند سایر مشاغل دارای حوزه‌های تخصصی متعدد بوده و نیز نیازهای تخصصی متفاوت است، سعی شده تا قوانینی که جنبه عمومی دارد و مورد نیاز همه کارکنان دستگاههای اجرایی است، ارائه شود. مطالب این کتاب در پنج فصل ارائه شده است.

فصل اول- در این فصل، اصولی از قانون اساسی، شامل مباحث مالی و اقتصادی و نیز بخشهای مختلف نظام اقتصادی جمهوری اسلامی و وظایف دیوان محاسبات توضیح داده شده است.

فصل دوم- در این فصل، نقش قانون محاسبات در هزینه‌کرد اعتبارات دولتی، مورد بررسی قرار گرفته و اصطلاحات رایج در این خصوص نیز تعریف شده است.

فصل سوم- در این فصل، فراگیران با قانون برنامه و بودجه، وظایف شورای اقتصاد و وظایف سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی در خصوص برنامه‌ریزی، تنظیم بودجه و نظارت آشنا می‌شوند. همچنین چگونگی تأمین منابع مالی بودجه دولت، از دیگر موضوعات این فصل است.

فصل چهارم- این فصل به قانون دیوان محاسبات، وظایف، هدف، سازمان و تشکیلات این دیوان می‌پردازد.

فصل پنجم- در این فصل، سایر قوانین و مقررات مالی مورد بحث قرار می‌گیرد که عمده این قوانین مربوط به ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل و مسائل مربوط به شغل دوم است.

امیدوارم مطالب این مجموعه بتواند با مؤثر واقع شدن، به تحقق انضباط مالی که از خواسته‌ای مقام معظم رهبری است، بیانجامد.

علی قلی‌پور